Erasmus+

JELGAVAS TEHNIKUMS

ERASMUS+ stratēģiskās partnerības projekts Nr.2019-1-PL01-KA201-065421 “Efektīvas lasīšanas stratēģijas jauniešu izglītībā”

Konference 05.05.2022.

Sanda Vanaga, projekta koordinatore,

CCO licence

Giżycko, 2022

Pētījums par Latvijas iedzīvotāju grāmatu lasīšanas paradumiem 2018 (I)

- Latvijā 2018. gadā tipiskie grāmatu lasītāji:
  - sievietes, jaunieši vecuma grupā 15-18 un 19-24 gadi, Rīgas iedzīvotāji
  - tie, kuriem ir augstākā izglītība, kas pēc nodarbošanās ir skolēni vai studenti
  - tie, kas ģimenē runā vienlīdz daudz gan krievu, gan latviešu valodā
  - kuru ienākumi ir virs EUR 571 (mēnesī, rēķinot uz 1 mājsaimniecībā esošu cilvēku)
- Latvijā 2018. gadā tipiskie grāmatu nelasītāji:
  - vīrieši, vecuma grupa 51-65 gadi, lauku iedzīvotāji
  - tie, kuri ir bezdarbnieki vai meklē darbu
  - kuru ienākumi ir līdz 170 EUR

Avots: https://www.gramatizdeveji.lv/_files/Petijums_gramatu_lasisanas_paradumi_feb_2018.pdf

Pētījums par Latvijas iedzīvotāju grāmatu lasīšanas paradumiem 2018 (II)

- Aptuveni puse jeb 52% no visiem Latvijas iedzīvotājiem vismaz reizi mēnesī izlasa kādu grāmatu - regulārie lasītāji
- Vairāk nekā trešā daļa jeb 38% Latvijas iedzīvotāji ir raksturojami kā bieži lasītāji - grāmatu lasīšana ne retāk kā 1-2 reizes nedēļā.
- 24% Latvijas iedzīvotājus iespējams saukt par retajiem lasītājiem, kas grāmatas izlasa reizi 2-3 mēnešos vai retāk

Avots: https://www.gramatizdeveji.lv/_files/Petijums_gramatu_lasisanas_paradumi_feb_2018.pdf

OECD Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas PISA 2018 ziņojums par lasīšanas kompetenci digitālajā vidē

- Skolēni ar labiem sasniegumiem lasīšanā līdzsvaroti izmanto dažādus informācijas avotus – lasa ziņas elektroniskos avotos, savukārt grāmatas lasa arī papīra formātā
- Latvijā skolēniem, kuri biežāk lasa grāmatas papīra formātā, ir par 43 punktiem augstāki sasniegumi PISA 2018 lasīšanas testā nekā skolēniem, kuri gandrīz nelasa grāmatas
- Kopumā Latvijas 15 gadus veco skolēnu lasīšanas kompetence OECD PISA 2018 pētījumā ir 479 punkti, kas ir nedaudz zem OECD valstu vidējā līmeņa – 487 punkti

Avots: https://lvportals.lv/dienaskartiba/327865-oecd-petijums-skaidro-skolenu-lasitprasmi-digitalaja-vide-2021

IEA PIRLS pētījuma dati - vecāku ietekme uz bērna lasītprasmi

- Lielākā ietekme uz skolēnu lasītprasmes sasniegumiem ir kopīgai grāmatu lasīšanai pirmsskolas vecumā, kas ir vistiešākā lasīšanu veicinošā aktivitāte
- Latvijā vidēji skolēnu vecāki 2016. gadā bija mācījušies 14,6 gadus, kas ir mazāk nekā Somijā, Zviedrijā, Lietuvā un Krievijā. Visilgāk, virs 15 gadiem, formālās mācībās pavadījuši Kanādas, Norvēģijas, Dānijas, Dubaijas skolēnu vecāki
- Zemāki sasniegumi lasītprasmē ir skolēniem, kurus vecāki sāka mācīt lasīt 5 gadu vecumā. Vēl ievērojamākas atšķirības ir skolēniem, kurus vecāki sāka mācīt tikai 6 vai 7 gadu vecumā, to īpatsvars sasniedz 10%
- Augstāki sasniegumi ir skolēniem, kuru vecāki uzskata, ka galvenais atbildīgais par lasītprasmi ir vecāki vai pats bērns, nevis tikai izglītības iestāde

Avots: https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/iea-pirls-petijuma-dati-atspogulo-vecaku-ietekmi-uz-berna-lasitprasmi?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

Tā kā COVID-19 pandēmijas ierobežojumu dēļ pirmās mācības Gizycko notika attālināti/tiešsaistē, mēs bijām ļoti gandarīti par iespēju ierasties Polijā un tieši iepazīstināt ar mūsu stratēģijām un ieteikumiem.

Ieteikumi Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijai par grāmatu lasīšanas veicināšanu un lasītprasmju uzlabošanu

- Izglītības iestāžu bibliotēku paplašināšana un labiekārtošana, piemēram, nodrošinot līdzekļus mīkstajām mēbelēm, dīvāniem, paklājiem, piemērotiem galdiem;
- Līdzekļu pieprasījums daiļliteratūras un mācību grāmatu digitalizācijai skolēniem ar īpašām vajadzībām;
- Izglītības iestādēm jānodrošina piekļuve bibliotēkām studentiem ar invaliditāti (lifts, kāpņu pacēlājs);

- Latvijas bibliotēku funkciju paplašināšana, veidojot un veicinot interešu pulciņu un klubu darbību, piemēram, lego spēles un lego literatūra.
- Starptautiskas grāmatu apmaiņas izveide.
- Virtuālo un interaktīvo nodarbību ieviešana, lai veicinātu grāmatu lasīšanu.
- Organizēt dažādus lasīšanas konkursus, lai mudinātu bērnus lasīt, un veicināt lasīšanu vecāku vidū, mudinot plašsaziņas līdzekļus popularizēt šos konkursus.
- Popularizēt un maksimāli palielināt žūrijas lasīšanas projekta ietekmi uz bērniem, jauniešiem un vecākiem.

«Lasīšana prātam - tas pats, kas fiziski vingrojumi ķermenim» Dž.Addisons

Attēla avots: pixabay.com